

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm hi teneantur in solidum, & quo ordine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

num penitentis. & quamvis ex presenti munere teneatur penitentem monere & instruere; non tamen ad hoc tenetur ex obligatione erga tertium, (sicut Superior tenetur) sed ex obligatione erga penitentem, qua tenetur eius salutem spiritalem procurare. unde si omittat, peccat contra debitum iustitiae, quo obstrictus est penitenti, non quo tertio.

His addo, idem probabiliter dici posse de Episcopis & Parochis: quia eorum obligatio, qua lege iustitiae obstricti sunt populo, solum videtur esse in ordine ad spiritualia, ut supra cap. 9. dubitatione 13. dictum est.

DUBITATIO XI.

Utrum hi teneantur in solidum, & quo ordine.

79 **R**espondeo & Dico Primo, Qui fuit causa damni, non impediendo, aliquo horum trium modorum, cum ex officio teneretur, obligatur in defectum aliorum ad restitutionem in solidum. Est communis DD. Ratio est; quia fuit causa sine qua non, totius damni; quod sufficit in causa permissiva. tunc enim causa permissiva dicitur verè causa, quando sine eius permissu damnus non fuisset illatum, & ipsa, lege iustitiae tenebatur impedire: de quo plura 1. 2. q. 6. ar. 3.

80 Utrum autem inter has causas sit aliquis ordo,

non ita constat. Petrus Navarra num. 147. putat, ^{Quo or-} ^{dine.} Primo loco teneri Superiorem, qui non impedit damna, ut Principes, Magistratus, Praelatos; sicut enim in illis est primaria potestas impediendi; ita negligentia illorum censetur primaria causa damni. Secundo loco, custodem rei. Tertio, testem, qui rogatus, non aperit veritatem; & eum, qui tenetur ex officio dare consilium, rectaque monita, & negligit. Quae sententia videtur vera, si sint causa damni aequè propinqua. Alioquin custos rei particularis videtur prius teneri quam Magistratus, qui solum est custos uniuersalis; quia hic adhiberetur, ut illius defectum suppleat, cuiusque negligentia, est causa propinquior damni, quam negligentia Magistratus.

Dico Secundo, Haec causa non impediens, ^{Causa pri-} ^{uatiua te-} ^{nentur post} ^{positiuas.} tenentur post omnes causas positiuas, & in defectum earum succedunt. Ratio est; quia sicut causa positiva est potior, magisque influit quam permissiva; ita etiam priorem locum habet in restitutione. Confirmatur, quia causa positiva animat aliquo modo malefactorem, ac proinde positivè mouet & inclinat ad damnum inferendum; causa autem permissiva nullo modo inclinat, sed solum non impedit. Quod si contingeret malefactorem, ⁸¹ ⁸² ^{Nisi foris} ^{animetur} ^{inde male-} ^{factor.} considerata Superiorum vel custodum praeterita negligentia, animari, alia esset ratio; tunc enim causa permissiva esset instar causa positivae, ac proinde teneretur simul conferre in restitutionem cum positivis, non post illas.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

De restitutione ratione rei acceptae, & cui facienda restitutio.

Habet Dubitationes 9.

Explicavimus duobus capitibus, quoniam teneatur restituere ratione iniustae acceptionis, eam immediate exequendo, vel mediante cooperando. Nunc breviter dicendum de iis, qui tenentur ratione rei acceptae; quales sunt, qui bona fide rem alienam apud se habent.

DUBITATIO I.

Utrum is, qui bona fide rem consumpsit, vel alienavit, teneatur postea ad restitutionem.

1 **R**espondeo & Dico Primo, Quicumque habet rem alienam, quamvis optima fide illam haecenus tenuerit, putans esse suam, simulatque tamen cognoverit esse alienam, tenetur ad eius restitutionem prima opportunitate, idque tantummodo ratione rei acceptae. Ratio est, quia non potest retinere rem alienam invito domino. Hinc lex civilis concedit domino evictionem & vindicationem rei suae, ubicumque ea fuerit. Neque pretium, quod pro ea dedisti, exigere à domino potes (L. Mater tua. 3. L. Si mancipium, 23. C. de rei vind.) quia par non est, ut ipse rem suam emat (L. Sua. 16. 7. de contrah. empt.) sed illud tibi à

Non potest exigere pretium rei.

venditore repetendum. L. 1. 7. de evict. Quod si eam, postquam sciueris esse alienam, ulterius detineas, habita restituendi opportunitate: incipis esse possessor malae fidei, & obligari non solum ratione rei acceptae, sed etiam ratione iniquae detentionis, quae aequivalet iniquae acceptioni. unde si interim pereat, quamvis casu, teneris ad restitutionem; quia censeri esse in mora.

Dico Secundo, Si is, qui rem alienam bona fide possidebat, eam interim consumpsit, vel alienavit, solum tenetur restituere id, quo inde factus est locupletior. Est communis DD. vide Caietanum q. 62. a. 6. Medinam q. 10. de restitut. & Silu. Restitutio 3. q. 7. Navarra. c. 17. n. 7. & sequentibus. Ratio est, quia solum tenetur ratione rei acceptae; quae cum non amplius apud illum extet, cessat quoque cum ea eius obligatio.

Hinc sequitur Primo, Si eam bona fide emit, & deinde eodem pretio vel minoris bona fide vendidit, ad nihil teneri. si verò pluris vendidit, ita ut rem familiarem auxerit, tenetur solum restituere illud auctarium.

Secundo, Si eam dono accepit & vendidit, tenetur restituere pretium; nisi forte illud insumperit in lusum, vel largitiones, ita ut ex eo non sit factus locupletior. quod intellige, si alioquin talia impendia facere non constituerat. si enim iam decreverat, vel si necessarium erat impendere, quamvis illius rei pretium non obligasset, iam

p iam